

Inleiding

Samen zijn wij Holland Rijnland

Holland Rijnland is een aantrekkelijke regio om te wonen, te werken en te recreëren. En dat is niet voor niets: de dertien gemeenten in de regio hebben veel te bieden. Zo geven **Leiden**, **Noordwijk** en **Katwijk** onderdak aan topsectoren als health sciences, sensorgerelateerde technologieën en ruimtevaart op het Leiden Bio Science Park, Unmanned Valley en de NL Space Campus. In de regio bevinden zich mondiaal opererende bedrijven, waaronder AkzoNobel in **Teylingen**, Zeeman in **Alphen aan den Rijn** en Heineken in **Zoeterwoude**. De regio is dan ook een aantrekkelijke vestigingsplaats voor uiteenlopende sectoren. De combinatie van groen en de Hollandse Plassen in de sterk verstedelijkte Randstad is uniek. Waardevolle natuur en cultuurhistorische locaties, zoals het landgoed Duivenvoorde in **Voorschoten** en het plassengebied in onder meer **Nieuwkoop** en **Kaag en Braassem**, liggen naast agrarische gebieden en de kust. Economisch sterke steden gaan hier samen met attractieve dorpen zoals **Hillegom** en **Leiderdorp**. Toeristische trekpleisters kent de regio ook. Zo trekken de Keukenhof in **Lisse** en Corpus in **Oegstgeest** jaarlijks 2,5 miljoen bezoekers. De strategische ligging ten opzichte van luchthaven Schiphol en steden als Amsterdam, Den Haag en Rotterdam dragen verder bij aan de aantrekkingskracht van de regio. Samenwerken aan regionale opgaven vraagt inzet vanuit de organisatie Holland Rijnland én vanuit de dertien gemeenten. Het werk dat wij doen is van, voor en door de gemeenten. Samen geven we invulling aan onze ambities en zorgen we dat Holland Rijnland een bloeiende regio blijft waar het fijn is om te wonen, te werken en te recreëren.

Hierbij bieden wij, het Dagelijks Bestuur van Holland Rijnland, u de begroting aan voor het jaar 2024. Deze begroting volgt op de Kaderbrief 2024, die is besproken en vastgesteld tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van 21 december 2022. In deze begroting zetten wij uiteen welke activiteiten we in 2024 uitvoeren om de ambities te realiseren die we in de regio met elkaar hebben vastgesteld.

Waar komen we vandaan?

In de zomer van 2021 kwamen we met de dertien gemeenten tot een eerste, strategische richting. In de [Regionale Omgevingsagenda](#) (ROA), de [Regionale Strategie Mobiliteit](#) (RSM) en de [Regionale Energiestrategie](#) (RES) zetten we een stip op de horizon waar we als regio naartoe willen. Stap voor stap worden we steeds concreter in wat er nodig is om deze ambities te kunnen realiseren.

We kiezen voor grootschalige verstedelijking in de regio op de as van Katwijk via Leiden naar Alphen aan den Rijn, de zogenoemde 'Stedelijke As'. Zo sparen we het omliggende landschap zoveel mogelijk. Voor de kleine kernen in de regio moet beperkte groei mogelijk blijven om de leefbaarheid te kunnen waarborgen. Voor mobiliteit kijken we naar slimmere, snellere en andere mobiliteit. Voor wat betreft energievoorzieningen willen we in 2050 een energie-neutrale regio zijn. Vanuit deze ambities, vond verdere uitwerking en concretisering plaats in het werkprogramma '[Holland Rijnland 2022-2026](#)'. Op 21 december 2022 werd dit werkprogramma vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Holland Rijnland. Deze vaststelling volgde op een uitgebreide zienswijzeperiode en vele gesprekken met raadsleden,

bestuurders, ambtenaren en andere belanghebbenden. In deze eerste vertaalslag van 'strategie' richting 'uitvoering' lukte het ons om concreter te worden over het 'hoe'.

Voor het eerst onderschreven we het gebiedsgericht werken. De redenatie hierachter is dat verschillende gebieden in onze regio verschillende uitdagingen kennen, die vragen om een integrale benadering. Vraagstukken in het Groene Hart verschillen van vraagstukken in de Duin- en Bollenstreek. In de Stedelijke As hebben vraagstukken weer een ander karakter. Wat de opgaven gemeen hebben, is dat ze vragen om bovengemeentelijke samenwerking.

Waar staan we nu?

We krijgen in de regio steeds scherper voor ogen waarvoor we ons gezamenlijk gaan inzetten. Op het moment van het opstellen van deze begroting (begin 2023) werken we toe naar de invulling van de - in het werkprogramma genoemde - gebiedsgerichte programma's: de Stedelijke As, het Groene Hart en de Duin- en Bollenstreek. Die gebiedsprogramma's bevatten een overtuigend verhaal over de opgaven. Voor elk programma identificeren we vervolgens de noodzakelijke projecten om de geschetste ontwikkelrichting te realiseren langs de lijnen van de ROA, de RES en de RSM. Zo is voor de verdere ontwikkeling van de Stedelijke As het creëren van werkgelegenheid cruciaal. In de Duin- en Bollenstreek speelt de doorontwikkeling van de Greenport. Het Groene Hart kampt met vraagstukken rondom de transitie van de agrarische sector.

We bundelen de investeringsprojecten in onze Regionale Investeringsagenda (RIA) Holland Rijnland. Hiermee creëren we schaalgroottes en zetten we ons verhaal op de kaart. Welke projecten uiteindelijk onderdeel worden van de RIA, werken we in de eerste helft van 2023 samen uit. Samen vormen we immers Holland Rijnland en bepalen we de prioriteiten voor de komende jaren.

De RIA Holland Rijnland vormt een belangrijk middel om onze regio te positioneren richting het Rijk en de provincie. Met de RIA vergroten we de kansen voor cofinanciering vanuit andere bestuurslagen en organiseren we een multiplier op onze eigen middelen. Die middelen zijn nodig voor de aanpak van uitdagingen rondom bijvoorbeeld volkshuisvesting, de transitie van het landelijk gebied en de opwek van duurzame energie. Hoe gericht wij aangeven wat er nodig is, hoe toegankelijker het wordt voor andere overheden om hier in mee te gaan. Zo pakken we regie op ontwikkelingen in onze regio.

Aangezien we nog aan het begin staan van de totstandkoming van de RIA, is het in deze begroting nog niet mogelijk om specifieke projecten te duiden en hier middelen aan te koppelen. Met een verdere uitwerking kan dit concreter worden. Waar nodig, verwerken wij dit in onze planning- en controlcyclus.

Hoewel een groot deel van de toekomstige inzet van Holland Rijnland zich concentreert rondom de gebiedsgerichte programma's en investeringsprojecten daarin, doen we nu en zullen we dus in de toekomst meer doen dan dat. Ook die activiteiten hebben een plek in deze begroting.

Zo gaan we aan de slag met toekomstverkenningen op thema's die in de hele regio spelen, maar waarop nog geen of onvoldoende strategie is bepaald. Zo beramen we ons op een toekomstvisie voor het openbaar vervoer, op verdere invulling aan de ambities in de RES en op welke activiteiten de ontwikkeling van de regionale economie nodig heeft. Daarnaast kijken we naar de ontwikkeling van een Groenprogramma 2.0. Ook starten we een aantal heel concrete projecten. Eén daarvan is de aanleg van een doorfietsroutenetwerk, waarover inwoners met zo min mogelijk obstakels snel van A naar B kunnen fietsen, over gemeentegrenzen heen. Hetzelfde geldt voor de Regiodeal rondom de drie Greenports (Duin- en Bollenstreek, Aalsmeer en Boskoop) en de kantoren- en bedrijventerreinenstrategie.

Als organisatie beheert Holland Rijnland ook een aantal fondsen en subsidies, waarvan de dertien gemeenten al veelvuldig gebruik hebben gemaakt. Gezien de positieve ervaringen, blijven we een aantal van die fondsen en subsidies beheren. Wel beraden we ons op een efficiëntere en toekomstbestendige invulling van de fondsen en de capaciteit die het beheer hiervan vraagt.

Daarnaast blijven we in 2024 ook regionaal beleid voeren en monitoren we gemaakte afspraken en ontwikkelingen. Zo zullen we de afspraken monitoren die gemeenten met elkaar maakten in de Regionale Woonagenda over kwalitatieve en kwantitatieve woningbouw. We zorgen voor goede afspraken met de provincie over het openbaar vervoerspakket (de OV-concessie) en stellen een kantorenmonitor op. Ook de ontwikkelingen rondom het Schipholdossier volgen we op de voet en – indien nodig – acteren we daarop. Daarnaast faciliteren we waar nodig een goede en efficiënte uitvoering van het brede takenpakket van gemeenten in het sociaal domein, door integraal te adviseren over vraagstukken, kennis te delen en regionale beleidsafstemming te ondersteunen.

Holland Rijnland voert ook in 2024 een aantal sociaal-maatschappelijke taken uit: het Regionaal Bureau Leerrecht, de Regiotaxi en de Urgentiecommissie Woonruimteverdeling. Het Regionaal Bureau Leerrecht geeft uitvoering aan het beleidsplan 2022-2025 en waarborgt het recht op onderwijs van kinderen en jongeren. Het team woonurgenties draagt zorg voor de rechtvaardige toepassing van de huisvestingsverordening daar waar het gaat om urgentieverklaringen voor de meest kwetsbaren. En we voeren sterk en professioneel contractbeheer voor de regiotaxi, met tevreden reizigers als doelstelling.

Waar werken we naartoe?

In de volgende hoofdstukken van deze begroting geven we aan waar we naartoe werken. Dat doen we aan de hand van twee inhoudelijke programma's en een ondersteunend programma. Dit zijn:

1. Strategie en Beleid
2. Regionale uitvoering
3. Bedrijfsvoering

Per programma worden de doelstellingen weergegeven, wat de organisatie Holland Rijnland doet om deze doelstellingen te bereiken en wat dit kost. Het totaaloverzicht is opgenomen in de financiële begroting.